

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. VII. Argumenta quædam contententia peccatum mortale esse
malitiæ simpliciter infinitæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

TOM. II.

negando consequentiam: Disparitas est, unio namque hypostatica intrinsecè conjungit Verbum humanitati, constituitque per ejus subsistentiam ex utraque naturâ unam Personam divinam, & consequenter infinitam; cum ergo dignitas personæ operantis, ut supra declaratum est, influat in operationes, & Verbi dignitas sit simpliciter infinita, actionesque ejus omnes reddat theandricas, & Deus per eas verè dicatur operans, erunt valoris simpliciter infiniti, fieri enim nequit, ut Dei operatio non sit infinitè digna.

XII.

Experientia constat ex cognitione magnam fieri in operationibus mutationem, qua non sit ex unione.

Quandoquidem itaque nulla sit possibilis unio hypostatica, quæ hunc effectum non habeat, constituatque juxta dicta Personam divinam, sicut nulla est possibilis unio informationis inter animam rationalem & corpus, quæ non constituat hominem, nulla similiter est unio hypostatica, quæ non reddat operationes omnes naturæ assumptæ valoris simpliciter infiniti. At verò nostra cognitio est quid Deo planè extrinsecum: deinde, ut in superioribus ostensum est, experientia clarè constat cognitionem circa tam bonitatem, quam malitiam in actibus magnam efficere diversitatem, ut de semiplenâ advertentiâ, & apprehensionibus puerorum dixi numero nono & decimo.

XIII.

Quid, si per impossibile Deus non esset, mereretur peccati, putans eum esse.

Quæres, cum juxta nos gravitas peccati mortalis non desumatur à Deo immediatè, sed à cognitione Dei, quæres inquam, in casu impossibili quòd non esset Deus, homo tamen quispiam existimaret eum esse, si tunc adulterium, aut homicidium committeret putans se per hæc graviter Deum offendere, Utrum peccata illa tantam in se habere malitiam ac modò habent, an minorem. Miror quosdam tam operosam hæc de re instituisse disputationem, cum nulla major in eâ esse videatur difficultas, quam in mille aliis exemplis, quæ in dies contingunt, vel contingere possunt, ut si quis feram occideret putans invincibiliter esse hominem, aut laicum putans esse Sacerdotem, utriusque namque peccatum tam grave foret, ac si is revera hominem occidisset, hic sacerdotem, & ille homicidium, hic sacrilegium committeret affectu, quamvis non effectu, sicque utrumque peccatum non minorem penam mereretur, quam si in priori casu homo occisus fuisset, in secundo sacerdos, licet censuram occisioni sacerdotis annexam non incurreret, hæc namque dependet ab effectu actu secuto, & ab occisione sacerdotis, non formaliter tantum, sed etiam materialiter. Idem ergo dicendum in præsentis, unde peccata illa adulterii & homicidii dum Deus putaretur esse, quamvis per impossibile non esset, mererentur penam æternam; si quis verò hæc etiam in prædicto casu fingeret esse impossibilem, dicendum hæc peccata mereri penam æternam quantum est ex se, quamvis peccans ab eâ per accidens excusetur, cum in eo casu non foret qui eum ad infernum detruderet.

Gravis ali- quod peccatum committi possit affectu, quòd non committitur effectu.

Qua ratione peccata illa mererentur penam æternam.

XIV.

Si quis hominem plebeium percussisset, nec facinus istud censetur tantâ penâ dignum, ac vera percussio Regis, ergo quod quis existimet esse Deum, si tamen verè non esset, peccatum ejus non esset tantæ gravitatis & malitiæ, ac modò. Respondetur negando antecedens: Non minorem quippe gravitatem in se contineret scelus illud, nec minorem mereretur penam, quam si ipsum Regem percussisset, isque eodem supplicio jure afficeretur. Quod si à Republicâ humanâ non tam

graviter punitur ille atque hic, est quia, ut bene Lugo citatus, homines non tam actum & intentionem internam curant, quam effectum externum, Deus verò actus internos, in quibus præcipuè sita est culpa, seu peccatum, punit; unde si quis habeat intentionem efficacem aliquid mali præstandi, occidendi patrem exempli gratia, effectus verò ab extrinsecò impediatur, apud Deum reus est parricidii, nec minore penâ plectetur, quam si re ipsa patrem occidisset, ab actu enim interno, non externo metienda est gravitas peccati, nisi quatenus occasione hujus malitiæ interni augetur, in quo tamen etiam casu offensæ gravitas sumitur ab actu interno, ut dictum est tomo præcedente, disputatione 86. sectione quartâ, & sequentibus.

Humana Republica externi, Deus inter nos autem in pensatis, & intentionem respicit.

SECTIO SEPTIMA.

Argumenta quædam contententia peccatum mortale esse malitiæ simpliciter infinitæ.

OBJICITUR primò: Potius debet homo I. penas omnes & mala physica amplecti, quam unum peccatum mortale admittere, ergo cum mala hæc & pœnæ sint syncategorematicè infinita, gravitas hujus peccati est infinita. Sed contra: Hoc enim probaret peccatum etiam veniale esse malitiæ infinitæ, cum mala omnia & pœnas perferre homo potius debeat, quam vel unum veniale peccatum committere. Adde, sequi ulterius peccatum unum mortale, imò & veniale gravius esse in ratione mali, quam omnia merita Christi in ratione boni, ac proinde imparem fuisse Christi satisfactionem pro minimo peccato vel mortali, vel veniali, potius enim deberet homo velle carere unione hypostaticâ, & infinito, qui inde sequeretur, operum suorum valore, quam vel leviter peccare, si sub peccati admittendi occasione hæc ei optio daretur.

Respondetur itaque, licet verum sit, mala omnia physica & pœnas perferendas potius esse, quam peccatum etiam levissimum perpetrandum, non tamen inde sequitur hujuscemodi peccatum mala illa omnia & pœnas promereri; illam ergo solummodo pœnam condignè meretur sibi respondentem, eaque justè punitur, quæ sufficit ad homines ab hujuscemodi criminum admissione deterrendos. Et sanè si quis invincibiliter ignorans Deum, octo vel decem florenos furaretur, furtum hoc juxta multos ex adversariis esset tantum veniale, ergo nec secundum illos haberet infinitam malitiam in ratione offensæ, & nihilominus magis vitandum esset, quam omnia mala physica, & pœnæ, quæ infligi possunt. Malum itaque morale, utpote aliquam semper in se continens indecentiam, magis est vitandum, quam quæcumque mala physica, in quibus nimirum nulla est moralis indecentia, quamvis alioqui gravia sint, & naturæ repugnantia.

Objicitur secundò: Peccatum mortale mereri potest privationem unionis hypostaticæ, quæ unio est infinitè bona eam habenti, cum per personalitatem & naturam divinam reddat humanitatem infinitè sanctam, ergo mereri potest pœnam infinitam, privatio siquidem boni infiniti est malum simpliciter infinitum: antecedens probatur, si Deus homini alicui vel Angelo adhuc in viâ

Ex eo quod omnes pœnæ & mala physica potius sunt eligenda quam peccatum mortale, non sequitur hoc ea omnia mereri.

II. Quam pœnam possit esse quodvis peccatum tanquam sibi condignè respondentem.

Malum morale est indecentiam quam in se habet, semper est vitandum.

III. Objicit. Peccatum mortale meretur privationem unionis hypostaticæ, ergo meretur pœnam infinitam.

in viâ existenti diceret, si me non offenderis, dabo tibi unionem hypostaticam, hic peccando privaret se unione hypostaticâ, & consequenter esset causa in seipso mali infiniti, ergo peccatum illud habet in se malitiam infinitam. Sed contra: Hoc enim argumentum eadem ratione probaret, peccatum veniale esse malitiâ infinitâ, eadem quippe promissio fieri à Deo homini vel Angelo posset sub conditione non offenderendi eum venialiter.

IV. Respondetur itaque, gravitatem mali, quod in privatione situm est, non esse præcisè metiendam penes entitatem boni, quo quis privatur, sed penes necessitatem, quam illius quis habet ad felicitatem, ac debitum re illâ non carendi. Exempli gratia habet unus centum gradus gloriæ, alius tantum unum, huic majus malum esset unico hoc gradu gloriæ privari, quàm alteri privari omnibus præterquam uno, is enim adhuc maneret beatus, nullòque indigens, hic verò dum unico illo gradu privatur, privatur omni, sicque manet simpliciter non beatus: & idem est si quis supponatur habuisse gradus gloriæ infinitos, & omnibus, uno excepto, orbari: imo non improbabilius fortè dici posset majus malum esse formaliter homini vel Angelo privari omni visione beatificâ, quàm unione hypostaticâ, cum illa sit simpliciter necessaria ad beatitudinem, non unio: materialiter tamen & in genere entis majus malum est privari unione hypostaticâ, & universim quò res, qua orbamur est perfectior, eò malum est materialiter majus, non verò complete & formaliter, hæc namque ratio malitiæ, ut dictum est, à necessitate & debito rei, qua privamur, præcipuè est desumenda.

Ex necessitate & debito rei qua privamur, formalis ratio malitiam præcipuè est desumenda.

V. Secundò ad hoc argumentum cum Lugo, & aliis, responderi posset, privationem unionis hypostaticæ in eo casu non esse per modum pænæ peccati mortalis, sed quòd per hujusmodi peccatum homo reddatur unionis illius physicè incapax, sicut supra, Disputat. 22. sect. 4. num. 6. diximus Pontificem, si in perpetuam amentiam incideret, posse deponi, quod tamen non fit in pœnam peccati, ut constat, sed quia ex illâ infirmitate planè incapax est & indispositus ad officio illo fungendum, & regendam Ecclesiam. Unde & peccatum veniale est unionis hypostaticæ impedimentum, nec eo stante posset in humanitatem illam induci unio, & nihilominus, ut supra dixi, hoc fieri nequit per modum pænæ, nullus enim asseret peccatum veniale mereri pœnam infinitam. Sicut autem ei, qui peccaverat venialiter dari potest hujusmodi unio, ita ut per eam tollatur illud peccatum, idem dici potest de eo qui peccasset mortaliter.

VI. Objicitur tertio: Peccatum mortale meretur privationem omnis gratiæ, & visionis beatificæ possibilis, sed hæc sunt infinita, ergo earum privatio est malum infinitum, ergo peccatum mortale meretur hoc etiam nomine pœnam infinitam. Confirmatur: Homo namque per peccatum mortale indignus redditur omnibus Dei donis ac beneficiis, hæc autem sunt infinita, ergo, &c. Sed contra: Nullus censet esse infinitè malum aëri privari omni luce, nec homini omni cibo, & tamen sicut sunt possibiles infiniti gradus gratiæ & visionis, ita & lucis; & sicut dona & beneficia, ita possibiles sunt cibi infiniti. Quamvis itaque orbari omni gratiâ & gloriâ, omnibusque beneficiis sit infinitum malum materialiter, ut supra dixi in simili, non tamen formaliter, cum

nec gratia omnis, nec gloria sit ei debita aut ad beatitudinem necessaria; quemadmodum etiam omnia Dei beneficia nec necessaria cuiquam sunt, nec ei unquam conferenda; unde ob peccatum non privatur omnibus beneficiis formaliter, sed iis tantum, quæ successivè, & suo quæque tempore ei danda fuissent, idè quæ est de gradibus gratiæ & gloriæ, ac dicere omnes debent de cibo. Et eodem modo respondetur ad illud quod urgent nonnulli, gravius scilicet esse damnum privari duobus beneficiis, quàm uno, tribus quàm duobus, &c. Ergo privari omnibus est damnum infinitum: Dico enim, quicquid sit de damno materialiter infinito, formaliter certè non est majus damnum, nec lætura, quàm sint bona, auxilia & beneficia, quæ aliquando fuisset accepturus, & perinde est ac si omnia alia dona & beneficia redderentur impossibilia.

Omnia Dei beneficia nec ulli necessaria sunt nec unquam cuiquam conferenda.

Objicies quartò: Si peccatum mortale non sit malitiâ simpliciter infinitæ, nulla reddi ratio potest, cur ad condignam illius satisfactionem necessaria fuerit personæ alicujus divinæ Incarnatio, si namque illius malitia sit tantum finita, non apparet cur per plurima, aut certè omnia bona opera à puris creaturis exercita nequeat compensari. Hæc obiectio fusè soluta est supra, sectio- ne quartâ, & quintâ, ubi dixi peccatum mortale, quamvis non sit infinitum, esse tamen altioris ordinis ad satisfactionem omnis puræ creaturæ, ut ibi declaratum est.

VII. Quamvis peccatum mortale sit malitia tantum finita, nequit tamen à puris creaturis compensari.

Objicies quintò: Peccatum mortale est contristativum, imò destructivum Dei quantum est ex se, ergo est malitiâ infinitæ. Respondetur, peccatum mortale non esse vel destructivum vel contristativum Dei, utpote quem destruere nullus aut contristare potest, nec cujusquam malitia vel minimum damnum, aut detrimentum inferre.

VIII. Peccatum mortale nec est contristativum, nec destructivum Dei.

Objicies sextò: Etiam si quis re ipsa seu effectu nocere Deo nequeat, potest tamen affectu, quid enim vetat, ut quemadmodum aliquando de nonnullis audivimus, eò nimirum ipsos pervertitatis & malitiæ pervenisse, ut Deum odio haberent (quod de demonibus & damnatis omnes fatentur) imò ut nonnulla præstent quia sciunt hæc ei displicere, quid inquam vetat, ut ad tantam etiam malitiam & animi rancorem quis perveniat, ut velit quantum est ex se Deum destruere, imò in actu odii hunc affectum includi affirmant plerumque Theologi, ergo vult Deo malum infinitum, ad gravitatem quippe & malitiam actus, ut Tomo præcedente, Dissp. 96. ostendi, nihil addit actio externa, sed tota illius malitia adæquatè consistit in actu interno.

IX. Objic. Potest quis habere hunc affectum, volo Deum destruere quod est ex se.

Contra: Hoc enim ad summum probat peccatum istud in particulari habere infinitam malitiam, in omni siquidem peccato hic affectus non includitur, ut est manifestum. Sed esto quis interdum tam sceleratus sit ac perditus, ut abominandum illum habeat affectum, quo vellet quantum est ex se destruere Deum, quemadmodum tamen actus ille, quo quis ex affectu Charitatis vellet Deo suum esse, & perfectiones omnes intrinsecas, non est infinitè bonus, ita neque actus, quo aliquis è contratio auferre à Deo vellet esse, & perfectiones intrinsecas, non esset infinitè malus. Sic etiam, ut rectè Lugo citatus cum communi Theologorum sententiâ, si quis habeat affectum dandi elemosynam infinitis pauperibus, aut voluntatem occidendi infinitos homines, neque hic actus esset infinitè malus, neque ille infinitè bonus, sed uterque in bonitate & malitiâ

X. Actus quo quis vellet destruere Deum, non est malitia simpliciter infinita.

Actus volendi occidere infinitos homines, non etiam est malitia infinita.

TOM. II.

XI.
Bonitas & malitia
alium non
sumitur ab
objectis
arithmeticis,
sed geomet-
ricis.

finitus; idem ergo dicendum de hoc actu, licet versetur circa Deum, objectum infinitum.

Ratio verò hujus fundatur in principio illo à Theologis omnibus admisso, bonitatem scilicet & malitiam actuum non desumi ab objectis arithmeticè, ita nimirum ut quo gradu objectum est perfectum, in eodem semper cum illo gradu sit actus, & objecto in bonitate aut malitià æqualis, hoc namque est apertè falsum, quantumcunque etenim daremus peccatum mortale esse infinitè malum, non tamen esset tam malum ac Deus est bonus, nullum quippe committitur mortale peccatum, quo non possit aliud committi longè illud in malitià excedens, & de facto absque omni comparatione major est malitia odii Dei, aut blasphemix, quam furti unius aurei, aut alterius similis peccati, ergo nullum est peccatum quod habeat in se tantam malitiam, quanta est bonitas Dei, hæc enim tanta est, ut nulla esse, vel cogitari major possit: & idem dici debet de bonitate actus Charitatis.

XII.
Declaratur
in quo sita
sit proportio
geometrica.

Geometrica ergo tantum proportione actus bonitatem aut malitiam hauriunt ab objectis, ita nimirum, ut quò objectum est perfectius, eò ceteris paribus actus sit perfectior aliis actibus, qui non versantur circa objectum tam perfectum, non tamen ita, ut actus ille tantum superet alios actus, quantum objectum in quod tendit superat alia objecta: qua de re fusè dictum est Tomo præcedente, disputatione decimâ, sectione secundâ. Quare respectu objecti infiniti dari potest actus tum in bonitate, tum malitiâ finitus. Hæc verò non de objecto intensivè tantum, ut ita dicam, seu entitativè perfectiore intelligenda sunt, sed etiam extensivè, quam ob causam volitio occidendi infinitos homines juxta omnes non habet malitiam infinitam. Neque hoc cuiquam mirum videri debet, objectum scilicet, quod est principium tantum extrinsecum, æqualem sibi bonitatem non refundere in actum, cum hoc videamus interdum in principiis quodammodo intrinsecis contingere, nam ut supra, disput. 38. sectione sextâ, dum de augmento charitatis & gratiæ vidimus, actus intensus ut quatuor in homine habente gratiam non meretur quatuor gradus gratiæ, sed fortasse duos tantum, sicque in his etiam non servatur proportio arithmetica.

Qua hic dicimus, non de intensivè tantum objecti perfectione intelligenda sunt, sed etiam de extensivè.

SECTIO OCTAVA.

Objectio pro infinitate malitiæ peccati mortalis deducta ex dignitate personæ offensæ.

I.
Argumentum calculatorium de dignitate personæ offensæ.

OBJICITUR septimò: Quò major est dignitas personæ offensæ, & vilitas offendentis, eò major est offensæ, ergo si persona, quæ à vili offenditur sit infinitæ dignitatis, offensæ similiter erit infinita, quò enim gradu illius dignitas, eodem hujus gravitas crescit: sic in humanis contingere videmus, longè enim gravior censetur injuria facta Duci vel Comiti, quam plebeio, vel cuicumque inferioris ipsius ordinis, & multo adhuc gravior est injuria facta Regi, quam alteri in quocunque dignitatis gradu infra Regem constituto.

II.
Ex hoc argumento sequitur

Sed contra: Hoc siquidem argumentum eadem formâ probaret actum Charitatis, seu amoris Dei super omnia habere bonitatem infinitam;

sicut enim offensæ ex dignitate personæ offensæ, ita bonitas actus crescit ex bonitate objecti, ergo ubi objectum est infinitum, actus, qui circa illud versatur, ex eo hauriet bonitatem infinitam, quod tamen nullus dicet. Deinde sequeretur peccatum etiam veniale habere malitiam infinitam, cum de illo eadem fieri possit gradatio, ut discurranti patebit.

Hoc itaque argumentum, sicut calculatoria omnia, est molestum, nec nisi difficulter ab eo se quis commodè expediet. Fateor igitur crescere offensam per se loquendo ex dignitate personæ, quæ offenditur, & vilitate offendentis, ut per se videtur manifestum, idemque expressè tradit Aristoteles libro quinto Ethicorum, capite quinto, ut supra vidimus in fine Sectionis quintæ. Hæc verò esto ita se habeant, non tamen eo modo crescit injuria, ut adæquet personam offensam arithmeticè, seu quòd malitia & gravitas delicti tanta sit, quanta dignitas personæ: quare, ut rectè Suarez hic, disp. 4. sect. 7. §. Atque hæc sententia, plus superat Deus angelum, quam injuria Dei injuriam angeli. Solum ergo probat hæc argumentatio peccatum mortale, utpote offensam Dei, esse in superiore ordine ad offensam ullius creaturæ, præcisè ut offensæ creaturæ est, ob summam Dei à creaturâ distantiam, & ob hanc causam etiam inter creaturas fieri possit compensatio, ut si quis inferioris sortis homo Ducem aut Comitem graviter offenderit, tot ei obsequia offerre queat, præsertim si pro illius vitæ tuendâ vitæ se periculo exponat, ut offensæ remissionem mereatur, pro injuriâ tamen Deo factâ, æqualis nunquam fieri potest compensatio, ut latè ostensum est supra, Sectione quartâ, & quintâ.

Hic itaque reperitur proportio, non arithmetica, sed geometrica, de quâ fusius dictum est Sectione præcedente, numero 11. & 12. quòd nimirum, quemadmodum persona offensæ alias omnes personas in dignitate superat, ita ejus offensæ per se loquendo superat omnes alias offensas; non tamen ita, ut quo gradu persona superat personam, eodem offensæ superet offensam, ut cum Suario diximus numero præcedente de injuriâ factâ Deo & angelo. Videatur sectio secunda Disputationis decimæ Tomi præcedentis, ubi ad similem argumentationem de excessu visionis objecti infiniti respectu visionis objectorum perfectionis tantum finitæ latè respondi. Ratio autem horum omnium est, quia Deus per modum tantum objecti ad hos actus concurrat, objectum autem cum extrinsecè solum concurrat, non communicat actui totam suam perfectionem, nec cum reddit sibi æqualem, sed cum proportione tantum geometricâ, modo jam explicato.

Dicit tamen aliquis, offensæ Dei infinitis gradibus superat offensam angelo vel homini factam, ergo est infinita, quòd enim infinities excedit finitum, est infinitum; sic enim si daretur virga aënea, vel linea, quæ infinities in longitudine excederet lineam unius palmi, esset secundum omnes infinita. Antecedens itaque probatur: Possibiles sunt infinitæ creaturæ rationales homine perfectiores, sicut ergo injuria facta homini habet gravitatem verbi causa ut unum, injuria facta creaturæ homini immediatè perfectiori habebit majorem gravitatem, & sic in infinitum, ergo injuria facta Deo, quæ alias omnes injurias incomparabiliter superat, erit infinita.

Sed

III.
Quamvis ex persona offensæ dignitate & vilitate offendentis augetur malitia peccati, non tamen ita, ut tanta in peccato sit gravitas, quanta dignitas in persona, qua per illud offenditur.

IV.
Sicut persona superat omnes alias personas, ita ejus offensæ superat omnes alias offensas.

Deus per modum tantum objecti, & extrinsecè ad alios concurrat.

V.
Obicitur offensam Dei infinities superare offensam homini alieni, vel angelo factam.